

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 3 lutego 2025 r.

Pozycja 54

POSTANOWIENIE

z dnia 26 sierpnia 2024 r.

Sygn. akt Ts 167/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Michał Warciński – przewodniczący
Rafał Wojciechowski – sprawozdawca
Piotr Pszczołkowski,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 20 grudnia 2023 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej M.P.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 24 listopada 2020 r. (data nadania) M.P. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu, zakwestionował zgodność art. 16 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 r. Nr 16, poz. 95, ze zm.) z art. 30, art. 31 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3, art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3, art. 47 w związku z art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 1, z art. 41 ust. 1 i z art. 47 Konstytucji.

Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 15 kwietnia 2021 r. (doręczonym 22 kwietnia 2021 r.) skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: 1) wskazanie adresu skarżącego; 2) doręczenie odpisów lub poświadczonych za zgodność z oryginałem wraz z ich 4 kopiami: a) postanowienia sądu rejonowego o ustanowieniu dla skarżącego pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej, b) kompletnego postanowienia Sądu Apelacyjnego w G. z 14 lutego 2019 r. (sygn. akt [...]); 3) podanie i udokumentowanie dat: a) doręczenia ostatecznego orzeczenia wskazanego w punkcie 2b zarządzenia, b) złożenia przez skarżącego wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do sądu rejonowego swego miejsca zamieszkania, c) doręczenia radcy prawnemu rozstrzygnięcia właściwego organu o wyznaczeniu go pełnomocnikiem; 4) podanie informacji, czy od postanowienia, wskazanego w punkcie 2b zarządzenia, został wniesiony inny nadzwyczajny środek zaskarżenia (informacja zawarta w skardze dotyczy jedynie skargi kasacyjnej) oraz 5) złożenie jednego egzemplarza skargi wraz z jej załącznikami, pod rygorem negatywnych skutków procesowych.

Skarżący odniósł się do powyższego wezwania w piśmie z 29 kwietnia 2021 r. (data nadania), doręczając poświadczone za zgodność z oryginałem kopie postanowienia Sądu Apelacyjnego w G. z 14 lutego 2019 r. (sygn. akt [...]), postanowienia sądu rejonowego o ustanowieniu dla skarżącego pełnomocnika z urzędu do wniesienia skargi konstytucyjnej i jeden egzemplarz skargi konstytucyjnej z załącznikami. Nadto poinformował, że od orzeczenia ostatecznego nie wniesiono nadzwyczajnego środka zaskarżenia, wskazał adres skarżącego oraz udokumentował datę doręczenia mu rozstrzygnięcia Okręgowej Izby Radców Prawnych o wyznaczeniu pełnomocnika. Jednocześnie wniósł o wydłużenie terminu usunięcia braków do 21 dni z uwagi na to, że nie jest w posiadaniu dokumentów potwierdzających datę złożenia przez skarżącego wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do sądu rejonowego swego miejsca zamieszkania, a akta tej sprawy zostały przetransportowane do archiwum sądowego.

W piśmie z 19 maja 2021 r. (data nadania) skarżący poinformował, że wniosek o przyznanie pełnomocnika z urzędu złożył 13 maja 2019 r., a pierwszy pełnomocnik został mu przyznany 24 czerwca 2019 r. Następnie wnioskiem z dnia 21 lipca 2019 r. (prawdopodobnie błędnie wskazanym jako 21 sierpnia 2019 r.) skarżący wniósł o zmianę pełnomocnika i postanowieniem z 11 sierpnia 2020 r. wyznaczono mu obecnego pełnomocnika. Jednocześnie złożył poświadczone za zgodność wydruki dokumentujące ten proces. Skarżący nadal nie udokumentował daty doręczenia mu orzeczenia ostatecznego.

Postanowieniem z 20 grudnia 2023 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 15 stycznia 2024 r.) Trybunał Konstytucyjny, na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p.TK, odmówił nadania dalszego biegu skardze. Trybunał stwierdził, że skarżący, mimo prawidłowego wezwania, nie udokumentował daty doręczenia mu wskazanego w skardze ostatecznego orzeczenia. Ponadto skarga nie zawierała udokumentowania przebiegu sprawy, w szczególności opisu stanu faktycznego ani wskazania, jakie prawa lub wolności skarżącego, wynikające z powołanych wzorców, zostały naruszone przez zaskarżony przepis.

W zażaleniu złożonym 18 stycznia 2024 r. (data nadania) skarżący zwrócił uwagę na to, że chociaż zdaniem Trybunału nie udokumentował daty doręczenia mu wskazanego w skardze ostatecznego orzeczenia, to zachował termin wniesienia skargi konstytucyjnej, ponieważ po wyznaczeniu mu pełnomocnika z urzędu termin ten powinien biec na nowo.

W dalszej części zażalenia skarżący podniósł, że złożona przez niego skarga, wbrew twierdzeniom Trybunału, zawiera szczegółowy i w pełni wystarczający opis stanu faktycznego oraz że w sposób pełny i wystarczający przytoczył konkretne przepisy Konstytucji, a także opisał sposób naruszenia określonych praw i wolności przysługujących mu jako obywatelowi RP.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. Zasadniczą podstawą odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej był brak udokumentowania daty doręczenia skarżącemu wskazanego w skardze ostatecznego orzeczenia skutkujący uniemożliwieniem ustalenia, czy skarga została wniesiona w terminie.

Po ponownym przeanalizowaniu materiału procesowego w niniejszej sprawie Trybunał Konstytucyjny w obecnym składzie podziela stanowisko zajęte we wskazanym zakresie w zaskarżonym postanowieniu z 20 grudnia 2023 r.

Zgodnie z art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, skarga konstytucyjna może być wniesiona w ciągu trzech miesięcy od dnia doręczenia skarżącemu ostatecznego orzeczenia w sprawie. Do ustalenia, czy skarga konstytucyjna została wniesiona w terminie, niezbędne jest udokumentowanie daty doręczenia skarżącemu wskazanego w skardze ostatecznego orzeczenia. Obowiązek ten wprost wynika z art. 53 ust. 1 u.o.t.p.TK. Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 15 kwietnia 2021 r. skarżący był wezwany do udokumentowania tej daty i braku tego nie usunął, twierdząc, że termin ten został zachowany.

Odnosząc się do sposobu liczenia terminu wniesienia skargi, Trybunał zauważył, że jeżeli skarżący jest reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu, wówczas termin ten oblicza się w sposób szczególny, ponieważ w dniu złożenia wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu termin ten ulega zawieszeniu i nie biegnie do czasu rozpoznania go przez sąd. Wznawia on swój bieg dopiero pierwszego dnia po dniu doręczenia adwokatowi lub radcy prawnemu rozstrzygnięcia właściwego organu o wyznaczeniu go pełnomocnikiem skarżącego. W tym miejscu podkreślenia wymaga, że zgodnie z treścią art. 44 ust. 3 u.o.t.p.TK złożenie wskazanego wniosku nie przerywa biegu terminu wniesienia skargi konstytucyjnej, lecz jedynie go wstrzymuje. Oznacza to, że „złożenie wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu nie przerywa więc biegu terminu do wniesienia skargi. Z chwilą ustanowienia pełnomocnika, termin ten biegnie dalej” (por.: postanowienia TK z 12 października 2017 r., sygn. Ts 255/16, OTK ZU B/2017, poz. 232 oraz z 28 czerwca 2018 r., sygn. Ts 107/17, OTK ZU B/2018, poz. 128).

W swoim orzecznictwie Trybunał wielokrotnie podkreślał, że w wypadku złożenia wniosku o przyznanie pełnomocnika z urzędu „dochodzi (...) do podzielenia terminu na dwa okresy: pierwszy – od dnia doręczenia ostatecznego orzeczenia organu władzy publicznej do dnia wystąpienia z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu i drugi – od dnia powiadomienia pełnomocnika z urzędu o umocowaniu w sprawie do dnia złożenia skargi konstytucyjnej. Łącznie oba okresy nie mogą być dłuższe niż trzy miesiące (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK)” (por. postanowienie TK z 19 kwietnia 2023 r., sygn. Ts 102/20, OTK ZU B/2023, poz. 171).

Zatem twierdzenie skarżącego, że wniosek o przyznanie pełnomocnika z urzędu przerywa bieg terminu złożenia skargi konstytucyjnej stoi w sprzeczności nie tylko z treścią art. 44 ust. 3 u.o.t.p.TK, lecz także z utrwalonym orzecznictwem Trybunału i nie zasługuje na uwzględnienie. W efekcie nie sposób ustalić, czy niniejsza skarga konstytucyjna została wniesiona w terminie.

3. Kolejną przyczyną odmowy nadania skardze dalszego biegu były braki w uzasadnieniu skargi polegające na nieopisaniu stanu faktycznego sprawy oraz niewskazaniu, jakie prawa lub wolności skarżącego, wynikające z powołanych wzorców, zostały naruszone przez zaskarżony przepis.

W złożonym środku odwoławczym skarżący podniósł, wbrew ustaleniom Trybunału, że wniesiona skarga zawiera szczegółowe i w pełni wystarczające zaprezentowanie stanu faktycznego. Trybunał wskazuje, że zawarty w skardze konstytucyjnej opis stanu faktycznego, na tle którego wniesiono skargę, został uznany przez sędziego TK za niespełniający przesłanki przewidzianej w art. 53 ust. 1 pkt 4 u.o.t.p.TK. Zaznaczyć należy, że w tym zakresie skarżący w zaledwie kilku linijkach tekstu zawarł bardzo ogólne stwierdzenia dotyczące toczącego się w jego sprawie postępowania. Trybunał jest „sądem prawa”, a nie „sądem faktów”, ale orzekając, bierze pod uwagę całokształt okoliczności konkretnej sprawy, zatem brak tego elementu skargi uniemożliwia nadanie jej dalszego biegu.

W tym miejscu należy podkreślić, że zgodnie z art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK na skarżącym ciąży obowiązek uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem skarżącego, z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie, a na podstawie art. 67 ust. 1 u.o.t.p.TK Trybunał jest związany granicami skargi konstytucyjnej w kształcie określonym przez skarżącego i nie jest uprawniony, by z urzędu uwolnić go od dopełnienia powyższego obowiązku (por. postanowienia TK z: 14 grudnia 2022 r., sygn. Ts 75/22, OTK ZU B/2024, poz. 16; 14 stycznia 2009 r., sygn. Ts 21/07, OTK ZU nr 2/B/2009, poz. 91).

Uzasadnienie skargi ogranicza się do wymienienia naruszonych, zdaniem skarżącego, przepisów Konstytucji i ogólnego wskazania wynikających z nich praw, bez odniesienia ich do sytuacji skarżącego oraz sposobu ich naruszenia. Należy zauważyć, iż tak sformułowane zastrzeżenia nadal nie prowadzą do niezbędnej konkretyzacji przysługującego skarżącemu prawa lub wolności o randze konstytucyjnej, które zostałyby naruszone. Jest zaś ona konieczna z punktu widzenia ustawowego wymogu wskazania przez skarżącego podstawy skargi konstytucyjnej, a więc doprecyzowania, jakiej treści konstytucyjne prawo lub wolność i w jaki sposób zostały naruszone lub ograniczone przez zakwestionowane w skardze unormowanie (por. postanowienie TK z 13 kwietnia 2021 r., sygn. Ts 53/19, OTK ZU B/2021, poz. 92).

Trybunał w obecnym składzie podziela stanowisko zajęte w kwestionowanym postanowieniu, iż skarga, w przedstawionym kształcie, stanowi polemikę skarżącego z wydanymi w jego sprawie rozstrzygnięciami sądów. Brak uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanego w skardze przepisu ze wskazanymi przez skarżącego wzorcami konstytucyjnymi oraz brak powołania argumentów lub dowodów na jego poparcie prowadzi Trybunał do ustalenia, że skarżący dąży do uzyskania korzystnego ze swojego punktu widzenia rozstrzygnięcia, a nie do ochrony przysługujących mu praw i wolności konstytucyjnych.

Przypomnieć należy, że brak opisu stanu faktycznego oraz uzasadnienia zarzutów podniesionych przez skarżącego jest samodzielną przesłanką odmowy nadania dalszego biegu skardze i w związku z tym, skoro złożone zażalenie nie wzruszyło tej podstawy odmowy, Trybunał Konstytucyjny podtrzymał stanowisko zajęte w postanowieniu z 20 grudnia 2023 r.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.